

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/19 Fall 2016, p. 95-106

DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.10104>

ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

Article Info/Makale Bilgisi

✍ Received/Geliş: 09.11.2016

✓ Accepted/Kabul: 12.12.2016

✍ Referees/Hakemler: Prof. Dr. Mehmet Dursun ERDEM – Yrd. Doç. Dr. Mesut GÜN

This article was checked by iThenticate.

İKİNCİ DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ İÇİN KELİME BİLGİSİ ÖLÇEĞİ UYARLAMASI*

Ayşe ATEŞ** - Nesrin SİS***

ÖZET

Çalışmanın amacı alan yazına Yabancılara Türkçe Öğretiminde kullanılacak bir Kelime Bilgisi Ölçeği kazandırmaktır. Ölçek, öğrencilerin kelime hazinelerini kendilerinin değerlendirebilmeleri bakımından önemlidir. Ölçek yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanarak üç alan uzmanına sorulmuş ve bütüncül puanlama ölçeği olarak kabul edilmiştir.

Araştırmada Wesche ve Paribakht tarafından 1996 yılında geliştirilen Kelime Bilgisi Ölçeği uyarlanmıştır. Ölçeğin Türkçeye uyarlanması geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları araştırmacı tarafından gerekli izinler alındıktan sonra yapılmıştır.

Kelime Bilgisi Ölçeği iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm öğrencinin öz değerlendirme yaptığı ve kelimelerin anlamlarının ölçüldüğü kısımdır. İkinci bölümse öğrencilerin verdikleri cevaplara göre verilen puanlardan oluşan kısımdır.

Birinci kısımda hedef kelimeler “Bu sözcüğü daha önce gördüğümü hatırlamıyorum.”, “Bu sözcüğü daha önce gördüm ama ne anlama geldiğini bilmiyorum.”, “Bu sözcüğü daha önce gördüm ve sanırım anlamı ..... (eş anlamı ya da çevirisi)”, “Bu sözcüğü biliyorum. Anlamı ..... (eş anlamı ya da çevirisi)” “Bu sözcüğü bir cümle içinde kullanabilirim. (Bu bölümü yaparsanız lütfen 4. bölümü de yapınız.)” şeklinde değerlendirilmiştir.

İkinci bölümde öğrencilerin yanıtlarına uygun olarak bir puanlama yapılmıştır. Puanlama şöyle yapılmıştır: öğrenciler verilen hedef kelimenin anlamını bilmiyorsa 1 puan verilir. Öğrenci, hedef kelimeyi gördüyse fakat anlamını bilmiyorsa buna 2 puan verilir. Öğrenci eş

---

* Bu makale 2016 Aralıkta İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde Ayşe Ateş tarafından sunulan “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Gass’ın İkinci Dil Edinimi Modeli’nin Söz Varlığını Geliştirmeye Etkisi” adlı doktora tezinden hazırlanmıştır.

** Okt. İnönü Üniversitesi Türkçe Öğretimi Araştırma ve Uygulama Merkezi, El-mek: ayse.ates@inonu.edu.tr

*** Doç. Dr. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, El-mek: nesrin.sis@inonu.edu.tr

anlam veya çeviri verirse buna 3 puan verilir. Yazılan cümlede kelimenin anlambilimsel açıdan uygunluğu varsa buna 4 puan verilir. Eğer dilbilgisi ve anlam bilimsel açıdan doğru bir cümle yazılırsa 5 puan verilir.

Ölçeğin geçerlik ve güvenilirliği yapılmıştır. Araştırmada ölçeğin güvenilirliğini belirlemek için "Cohenkappa katsayısı" ve "Pearson moment çarpım korelasyon katsayısı" hesaplanmıştır. Kapsam geçerliği ise öğretmenler ve öğrencilerden görüş alınarak sağlanmıştır. Alınan sonuçlar doğrultusunda ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Kelime Bilgisi Ölçeği, İkinci Dil olarak Türkçe Öğretimi.*

ADAPTATION OF VOCABULARY KNOWLEDGE SCALE FOR TEACHING TURKISH AS A SECOND LANGUAGE

ABSTRACT

The aim of the study is to provide a vocabulary knowledge scale to be used in the literature for foreign language teaching of Turkish. The scale is important in terms of allowing students to evaluate their vocabulary. Scale was prepared as a semi-structured interview form and asked to three field specialists and accepted as an integrated scoring scale.

In the research, the vocabulary knowledge scale which was developed by Wesche and Paribakht in 1996 was adopted. The adaptation of the scale to the Turkic language, validity and reliability studies were carried out after the necessary permissions were obtained by the researcher

Vocabulary knowledge scale consists of two parts. The first part is the part of the student's self-evaluation and the meaning of the words is measured. The second part is the part made up of the scores given according to the answers given by the students.

In the first part, the target words was evaluated as " I don't remember having seen this word before.", " I have seen this word before, but I don't know what it means.", " I have seen this word before I think its meaning is ..... (its synonym or translation)", " I know this word. Its meaning is ..... (its synonym or translation) "" I can use this word in a sentence. (If you do this item please do the 4th one as well) ".

In the second part, a score is made according to the answers of the students. The score is as follows: If the students do not know the meaning of the target word, 1 score is given. If the student sees the target word but does not know its meaning, 2 scores are given. If the student gives synonyms or translations, 3 scores are given. If the written sentence is semantically plausible, , 4 scores are given. If grammar and meaning are correctly written as semantical, 5 points will be given0

Turkish Studies

The valid and reliable of scale were carried out. To determine the reliability of the scale, "Cohen kappa coefficient" and "Pearson moment product correlation coefficient" were calculated in the study. Scope validity was provided by consultation with teachers and students. It has been determined that the scale is valid and reliable in the light of the results.

STRUCTURED ABSTRACT

In the teaching of Turkish as a second language, enrichment and teaching of vocational existence is very important. The more the target language is known, the more the skills of using it. In this respect, enriching the vocabulary of foreign students will be right in terms of correct and effective use of language.

Many foreign language evaluations can be used to measure vocabulary in foreign language teaching. It is the most healthy measurement tool among these evaluations. The Vocabulary Scale will contribute to the field by allowing students to measure themselves, being easily practicable and versatile measuring vocabulary of learners.

İlter has made a master-level adaptation for the Vocabulary Knowledge Scale, created by Wesche and Paribakht (1996), in the article "The Study of the Effect of the Frayer Model in the Development of the Vocabulary in Social Information". However, studies of reliability and validity have been carried out in order to combine the expressions of self-deprecation of the researcher and to be used for the teaching of Turkish to foreigners.

The aim of the study is to provide a vocabulary knowledge scale to be used in the literature for foreign language teaching of Turkish. The scale is important in terms of allowing students to evaluate their vocabulary. Scale was prepared as a semi-structured interview form and asked to three field specialists and accepted as an integrated scoring scale.

In the research, the vocabulary knowledge scale which was developed by Wesche and Paribakht in 1996 was adopted. The adaptation of the scale to the Turkic language, validity and reliability studies were carried out after the necessary permissions were obtained by the researcher.

In accordance with the scale adaptation stages, the Vocabulary Scale was first subjected to language equivalence. In this context, the scale was originally given to an English instructor working at Inonu University Foreign Languages College and was asked to translate the scale into English. It was ensured that the scale, which had been translated into English before, was translated into English by another lecturer who was working in the same place again.

In terms of ensuring linguistic equivalence, the original state of the scale and the Turkishness translated by the lecturers were compared in terms of eligibility. Both the original English and the translator were

---

Turkish Studies

asked about the suitability of the eight English instructors. By taking suggestions and criticisms into consideration and making the necessary changes, the final form of Turkic was given to the scale. In this way the scope is validated.

Vocabulary knowledge scale consists of two parts. The first part is the part of the student's self-evaluation and the meaning of the words is measured. The second part is the part made up of the scores given according to the answers given by the students.

In the first part, the target words was evaluated as " I don't remember having seen this word before.", " I have seen this word before, but I don't know what it means.", " I have seen this word before I think its meaning is ..... (its synonym or translation)", " I know this word. Its meaning is ..... (its synonym or translation) "" I can use this word in a sentence. (If you do this item please do the 4th one as well)".

In the second part, a score is made according to the answers of the students. The score is as follows: If the students do not know the meaning of the target word, 1 score is given. If the student sees the target word but does not know its meaning, 2 scores are given. If the student gives synonyms or translations, 3 scores are given. If the written sentence is semantically plausible, , 4 scores are given. If grammar and meaning are correctly written as semantical, 5 points will be given 0.

It is thought to apply to level B of your scale. In this direction, in order to determine whether the students are understood by foreign students, İnönü University TÖMER has interviewed nine students of D branch, which is studying at B level, separately. According to the results of the open-ended interview form, the common opinion of the students is that the scale items are understandable. Responses scaled by an area specialist have been examined for the absence of a problem in the intelligibility of any item. "Cohen's kappa coefficient" and "Pearson moment product correlation coefficient" were calculated to determine the consistency of the responses of the investigator and field expert and the reliability of the scale. Whether Cohen's kappa coefficient is necessary or not, the results obtained by the inter-rater reliability method show that the BPQ is sufficiently reliable. Scope validity was provided by consultation with teachers and students. It has been determined that the scale is valid and reliable in the light of the results.

The adaptation of the scale to Turkish can be used not only in teaching Turkish to foreigners, but also in other courses where vocabulary is taught. The scale is also a good measurement tool in this respect.

Keywords: VocabularyScale, TeachingTurkish as a second Language.

Giriş

İkinci Dil Olarak Türkçe öğretiminde söz varlığının edinimi zenginleştirilmesi ve öğretimi oldukça önemlidir. Hedef dilin söz varlığı ne kadar iyi bilinirse dili kullanma becerileri de o denli

---

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/ 19 Fall 2016

artar. Bu bakımdan yabancı uyruklu öğrencilerin söz varlığını zenginleştirmek dilin doğru ve etkili kullanımını açısından doğru olacaktır.

“Bir dilin genel söz varlığından gündelik dilde en çok kullanılan yaklaşık 1500-2000 sözcüğe temel söz varlığı denir. Bu, ortak etken söz varlığı diye de nitelendirilebilir” (Kanatlı, 2013:735). Yabancılara Türkçe öğretiminde söz varlığını ölçmek ise araştırmalara temel olmuştur. Birçok araştırmada yabancılara Türkçenin nasıl öğretilmesi gerektiği üzerinde durulmuştur.

“Türkçe eğitiminin her aşamasında yeni kelimelerle karşılaşmaktadır. Bu kelimelerin bellekten silinmeden tekrar kullanılması zaman gerektiren bir süreçtir. Bu nedenle yeni kelimeler, öğrencilere belli bir mantık çerçevesinde öğretilmelidir. Kelimelerin anlamları üzerinde yoğunlaşılmalıdır. Öğrencilere öğretilmesi hedeflenen kelimeler belli bir sayıda olmalıdır. Aksi takdirde bir kelime tam öğretilmeden diğer bir kelimenin öğretimine geçileceğinden öğrencilere öğretilmek istenen kelimeler tam anlamı ile kazandırılmaz” (Özbay, Melanlıoğlu: 2008,42).

“Anlama ve anlatma becerilerinin işlevselliğinde sahip olunan söz varlığının büyük önemi vardır. Bu açıdan öğrenme ve öğretme sürecinde kelime öğretimine gereken önem verilmelidir. Ülkemizde kelime öğretimi çalışmaları genel olarak geleneksel anlayışla yürütülmekte, bilinmeyen kelimelerin öğretimi sözlüğe bakmak ve görülen anlamı cümlede kullanmak gibi mekanik bir uygulama yaygın bir şekilde devam etmektedir.” (Göçer 2009:1046). Yabancılara dil öğretiminde de sadece sözlüğe bakarak geleneksel bir öğretim şekli ile öğretimin devam ettiğini söylemek mümkündür. Öğrencilerin öğrendikleri kelimeleri hayata geçirebilmeleri ve bunları daha aktif halde kullanabilmeleri için söz varlığı etkinliklerinin birçok etkene göre yeniden düzenlenmesi gerekir. Özellikle kelime bilgisinin ölçülmesi sadece sınavlarda ölçme düzeyinde kalmamalıdır.

Kelime bilgisinin ölçülmesinin farklı düzeylerde farklı yöntemlerle yapılması gerektiğine dair çalışmaların artması gerektiği düşünülmektedir. Bu amaçla Wesche ve Paribakht (1993) tarafından oluşturulan kelime bilgi ölçeğinin alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

Yöntem

Bu kısımda araştırmaya ilişkin çalışma grubu, veri toplama aracı, uyarlama işlemleri ile verilerin analizi anlatılacaktır.

Çalışma grubu

Çalışma grubunu 2015-2016 öğretim yılında İnönü Üniversitesi TÖMER’de B seviyesinde öğrenim gören 9 öğrenci oluşturmuştur. Öğrenci sayısının az olması yabancılara Türkçe öğretiminde dil sınıflarında öğrenim gören öğrenci sayısının azlığı ile alakalıdır.

Veri toplama aracı

Veri toplama aracı olarak Kelime Bilgisi Ölçeği ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

Kelime Bilgisi Ölçeği’nin Uyarlama İşlemleri

Araştırmada Wesche ve Paribakht (1993) tarafından oluşturulan ve 1996 yılında geliştirilen Kelime Bilgisi Ölçeği (vocabulary knowledge scale) Türkçeye uyarlanmıştır. Bu ölçeğin Türkçeye uyarlanması geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları araştırmacı tarafından gerekli izinler alındıktan sonra yapılmıştır.

Öğrencilerin öğrendikleri kelime ve kelime öbeklerini test etmek amacıyla kullanılan Kelime Bilgisi Ölçeği çok yönlü bir ölçek olması bakımından çok atif almış ve alan yazında kullanılmıştır.

Orijinal ifadesi ile “vocabularyknowledgescale” olan ve Türkçeye “Kelime Bilgisi Ölçeği” olarak çevrilen ölçeğin bir ölçek olup olmadığı uzman görüşü alınarak belirlenmiştir. İnönü Üniversitesinde alan ile ilgili bölümlerde görev alan 3 alan uzmanına ölçek sorulmuştur. Alınan uzman görüşleri neticesinde araştırmacılar ölçeğin bütüncül puanlama ölçeği olduğu konusunda hemfikir olmuşlardır.

Wesche ve Paribakht (1996: 12), beş maddeli bir ölçek olan Kelime Bilgisi Ölçeği'nin kelimeleri tanıdık olmayandan bilinene doğru bir şekilde oluştuğunu ifade eder ve kelimenin cümle içinde dilbilgisel ve anlambilimsel anlamını doğru vermenin gerekliliğinden bahsederler.

Kelime bilgi ölçeğinin tanıtımı

Kelime Bilgisi Ölçeği iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm öğrencinin öz değerlendirme yaptığı ve kelimelerin ölçüldüğü kısım, ikinci bölümse öğrencilerin verdikleri cevaplara göre verilen puanlardan oluşan bölümdür.

Öğrencilerin doldurdıkları her bir madde ve onlara karşılık gelen anlamlar ise şu şekildedir:

Şekil 1. Kelime bilgisi, ölçeği ve puanları

Öz değerlendirme ifadeleri	Puanın anlamları
1. Bu sözcüğü daha önce gördüğümü hatırlamıyorum.	1. Sözcük hiç bilinmiyor.
2. Bu sözcüğü daha önce gördüm ama ne anlama geldiğini bilmiyorum	2. Sözcük biliniyor ancak anlamı bilinmiyor.
3. Bu sözcüğü daha önce gördüm ve sanırım anlamı ..... (eş anlamı ya da çevirisi)	3. Doğru bir eş anlamı ya da çevirisi verilmiştir.
4. Bu sözcüğü biliyorum. Anlamı ..... (eş anlamı ya da çevirisi)	4. Sözcük bir cümlede semantik (anlam bilimsel) olarak uygun bir biçimde kullanılmıştır.
5. Bu sözcüğü bir cümle içinde kullanabilirim. (Bu bölümü yaparsanız lütfen 4. bölümü de yapınız.)	5. Sözcük bir cümlede semantik (anlam bilimsel) olarak uygun ve dil bilimsel açıdan doğru bir şekilde kullanılır.

Wesche ve Paribakht (1996) tarafından bahsedilen ve tabloda da açıkça görülen ölçeğin puanlama şekli ise şöyledir:

- Öğrenci “sözcüğü daha önce gördüğümü hatırlamıyorum” kısmını işaretliyse bundan **1 puan** alır. Ve bu puanın anlamı sözcüğün hiç bilinmediği yönündedir.
- Öğrenci “bu sözcüğü daha önce gördüm ama ne anlama geldiğini bilmiyorum” kısmını işaretliyse bu **2 puanı** gerektirir. Bu kısmın anlamı ise sözcüğün bilindiği ama anlamının bilinmediği şeklindedir.
- Öğrenci “bu sözcüğü daha önce gördüm ve sanırım anlamı ..... (eş anlamı ya da çevirisi)” seçeneğine bir eş anlam, ya da kendi dilinde çeviri yazarsa buna **3 puan** verilir.

Turkish Studies

Öğrenci bu seçenekte yanlış bir eş anlam ya da çeviri verirse bu hedef sözcüğü gördüğü fakat anlamını bilmediği şeklinde yorumlanır. Böylece ona bu yanlışlığın ödürü **2 puan** verilir.

- Öğrencinin kendini sınadığı ölçekte “Bu sözcüğü biliyorum. Anlamı ..... (eş anlamı ya da çevirisi)” kısmına doğru bir eş anlam ya da çeviri yazarsa buna **3 puan** verilir. Burada önemli olan öğrencinin kendinden emin olup olmamasıdır.

Öğrenci bu kısımda da yine yanlış bir eş anlam ya da çeviri yazarsa burada da puanı 2 olur.

- Öğrencilerin “Bu sözcüğü bir cümle içinde kullanabilirim. (Bu bölümü yaparsanız lütfen 4. bölümü de yapınız.)” kutucuğunun işaretlemeleri halinde bir cümle yazmaları beklenir. Bu cümlelerin mutlaka yanlışlık düzeyine göre puan verilir. Öğrenci Türkçenin anlambilimine ve dilbilgisine uygun cümleler kurduysa bu kendisine 5 puan verileceği anlamına gelir. Öğrenci eğer cümlesinde hedef sözcük veya söz öbeğine dair hata yapmışsa ve bu hatada sözcüğü anlambilimsel açıdan doğru kullandıysa bu 4 puanı gerektirir. Öğrencinin dilbilgisel açıdan tam uygunluk göstermemesi durumunda 4 puan verilir.

Öğrenci cümlesinde hem anlambilimsel hem de dilbilgisel açıdan yanılıyorsa fakat yazdığı eş anlam veya çeviri doğru ise o halde **3 puan** verilir.

Öğrencinin cümlesinde hem anlambilimsel hata hem de dilbilgisel hata olup aynı zamanda hedef sözcük/ söz öbeğinin eş anlam veya anlamının yazılamaması durumunda öğrenciye **2 puan** verilir.

Kelime Bilgisi Ölçeği'nin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmalarına İlişkin Veriler

Ölçek uyarlaması aşamalarına uygun olarak Kelime Bilgisi Ölçeği öncelikle dil eş değerliğine tabi tutulmuştur. Bu kapsamda ölçeğin orijinal hali İnönü Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulunda görev yapan bir İngilizce okutmanına verilmiş ve ölçeği İngilizceden Türkçeye çevirmesi istenmiştir. İngilizceden Türkçeye çevrilen ölçeğin yeniden aynı yerde görev yapan başka bir okutman tarafından İngilizceden Türkçeye çevirmesi sağlanmıştır.

Dil eş değerliğinin sağlanabilmesi açısından ölçeğin orijinal hali ile okutmanlar tarafından çevrilen Türkçesi uygunluk açısından karşılaştırılmıştır. Satır arası yöntemiyle ölçeğin hem orijinal İngilizcesi hem de çeviri Türkçesi 8 İngilizce okutmanına uygunluk açısından sorulmuştur. Öneriler ve eleştiriler göz önünde bulundurularak ve gerekli değişiklikler yapılarak ölçeğe Türkçesinin son şekli verilmiştir. Bu şekilde ölçeğin kapsam geçerliliği sağlanmıştır.

Ölçeğin yabancı uyruklu öğrenciler tarafından anlaşılıp anlaşılmadığını belirlemek için İnönü Üniversitesi TÖMER’de B seviyesinde öğrenim görmekte olan D şubesinin 9 öğrencisi ile ayrı ayrı görüşme yapılmıştır. Açık uçlu görüşme formunun sonuçlarına göre öğrencilerin ortak kanaati ölçek maddelerinin anlaşılabilir olduğudur. Herhangi bir maddenin anlaşılabilirliğinde bir problemin çıkmaması ile bu 9 öğrenciye belirlenen hedef 189 kelime sorulmuştur. Araştırmacı bu 189 kelimeyi 1’den 5’e kadar puanlamıştır. Daha sonra başka bir uzman tarafından da bu 9 öğrencinin verdiği cevaplar puanlanmıştır.

Araştırmacı ve alan uzmanının verdiği yanıtların tutarlılığı ve ölçeğin güvenilirliğini belirlemek için “Cohen’inkappa katsayısı” ve “Pearson moment çarpım korelasyon katsayısı” hesaplanmıştır.

Cohen’inkappa katsayısını tespit etmek için verilerin analiz edilmesi sonucu çıkan sonuçlar Tablo 4’te verilmiştir:

Turkish Studies

Tablo 4. Kelime Bilgisi Ölçeği'nin Değerlendirmeciler Arasındaki Karşılaştırmalı Uyuşmanın Güvenilirliğine İlişkin Cohen'in Kappa Katsayısı

	KBR	P
Cohen'in Kappa Katsayısı	,917**	0,000
Örneklem Sayısı	9	

** .01 düzeyinde anlamlıdır.

Cohen'in kappa katsayısı, iki değerlendirmeci arasındaki karşılaştırmalı uyuşmanın güvenilirliğini ölçen bir istatistik yöntemdir (Cohen, 1968). Yapılan analiz sonucunda Tablo 4'ten anlaşıldığı üzere değerlendirmeciler arasında 0,917 düzeyinde uyum olduğu gözlenmiştir. Elde edilen kappa değerlerinin 0,81 ile 1,00 arasında olması, neredeyse mükemmel bir uyumun göstergesi olarak kabul edilmiştir (Landis ve Koch, 1977; Şencan, 2005).

İki bağımsız değerlendirmeciye göre KBÖ'den alınan toplam puanlar arasındaki tutarlılığın belirlenmesi için yapılan Pearson moment çarpım korelasyon (basit doğrusal korelasyon) katsayısı sonuçları Tablo 5'te gösterilmiştir:

Tablo 5. KBÖ'den Alınan Toplam Puanların İki Farklı Değerlendirmeciye Göre Korelasyon Sonuçları

		Değerlendirmeci_1	Değerlendirmeci_2
Değerlendirmeci_1	Pearson Correlation	1	,957**
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	9	9
Değerlendirmeci_2	Pearson Correlation	,957**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	9	9

** .01 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 5'te görüldüğü üzere öğrencilerin kelimeleri tanımlamada almış oldukları puanların değerlendirilmesinde kullanılan KBÖ'ye göre birinci değerlendirmeci ile ikinci değerlendirmecinin verdiği puanlar arasında ($r=0.957$, $p<0,01$) anlamlı, pozitif ve yüksek bir ilişki vardır.

Büyüköztürk'e (2012, 32) göre korelasyon katsayısının (r) 0.70 ile 1.00 arasında olması yüksek düzeyde bir ilişki olduğunun göstergesi olarak kabul edilebilir.

Gerek Cohen'in kappa katsayısı gerekse değerlendirmeciler arası tutarlılık yöntemi ile elde edilen sonuçlar KBÖ'nün yeterli düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir.

Kelime Bilgisi Ölçeği'nin Analiz Sırasındaki Puanlanmasında Wesche ve Paribakht'tan (1996) çalışmalarından hareketle şu yollar izlenmiştir: Öğrencilerin hedef söz varlığına verdikleri yanıtlara göre 1-5 arasında puanlar verilmektedir. Bu puanlar analize dahil edilirken 2 ve 3 puanlarının anlamında farklılaşma yapılmıştır. Öğrenci Kelime Bilgisi Ölçeği'nden toplam bir puan almıştır. Lakin gurupların verdiği yanıtlardaki değişimin anlaşılması açısından bu anlam farklılaşmasına ihtiyaç duyulmuştur.

Öğrenci "Bu sözcüğü daha önce gördüm ama ne anlama geldiğini bilmiyorum" diyorsa buna 2 puan verilir. Bu 2A şeklinde analize dahil edilmiştir. Fakat "bu sözcüğü daha önce gördüm ve sanırım anlamı ..... (eş anlamı ya da çevirisi)" cevabına yanlış bir eş anlam yazdıysa buna 2 B anlamı verilmiştir. "Bu sözcüğü biliyorum. Anlamı ..... (eş anlamı ya da çevirisi)" kısmına yanlış yanıt verince buna 2C anlamı verilmiştir. "Bu sözcüğü bir cümle içinde kullanabilirim. (Bu

bölümü yaparsanız lütfen 4. bölümü de yapınız.)”kısına verilen yanlış yanıtlar ise 2 D puanı ve anlamı gerektirmiştir.

2’deki (A-B-C-D) durum 3 puan için de geçerlidir. “bu sözcüğü daha önce gördüm ve sanırım anlamı ..... (eş anlamı ya da çevirisi)” şeklinde yanıtta 3A anlamı verilirken; “Bu sözcüğü biliyorum. Anlamı ..... (eş anlamı ya da çevirisi)” şeklindeki yanıtta ise 3B puan ve anlamı verilmiştir. “Bu sözcüğü bir cümle içinde kullanabilirim. (Bu bölümü yaparsanız lütfen 4. bölümü de yapınız.)” kısmını yapıyor fakat cevabı yanlışsa buna 3C puan verilir.

Öğrencilerin hedef söz varlığına yönelik bilgi puanı 1-2 (A-B-C-D) için “bilmiyor (0)”, 3(A-B-C)-4-5 için “biliyor (1)” olarak kodlanmıştır. Söz ve söz öbekleri gruplarındaki doğru bilinenlerin toplamı grup puanlarını oluşturmaktadır.

Sonuç

Yabancılara Türkçe öğretiminde kelime bilgisi ölçmek amacıyla birçok değerlendirmeye başvurulabilir. Bu değerlendirmeler arasında en sağlıklı bir ölçme aracıdır. Kelime Bilgisi Ölçeği, öğrencilerin kendilerini ölçmelerine fırsat vermesi, kolay uygulanabilir olması ve öğrencilerin kelime bilgisini çok yönlü olarak ölçmesi ile alana katkı sağlayacaktır.

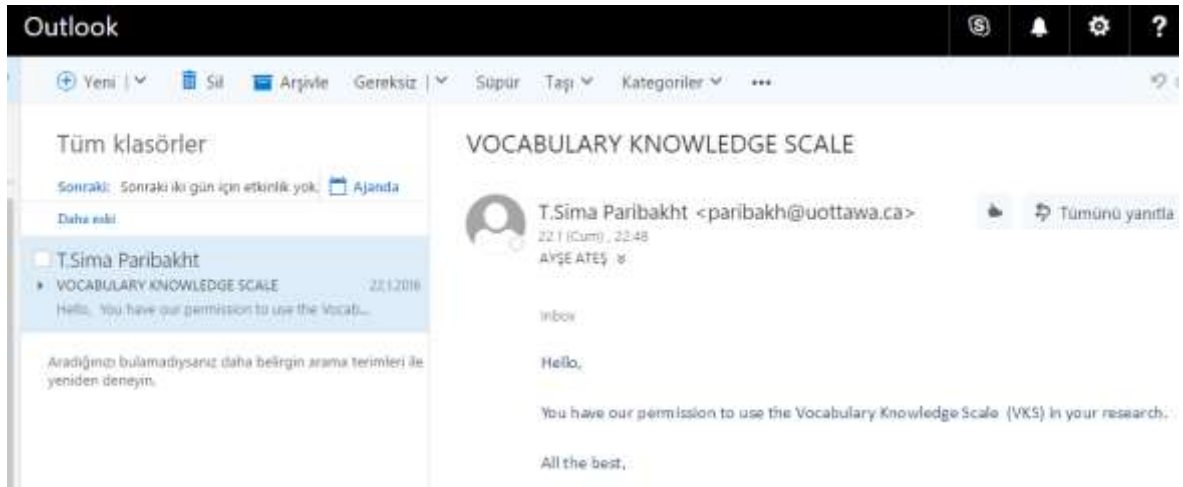
İlter, “Sosyal Bilgilerde Kelime Hazinesinin Geliştirilmesinde Frayer Modelinin Etkisinin İncelenmesi” aldı makalesinde, Wesche ve Paribakht (1996) tarafından oluşturulan Kelime Bilgi Ölçeği için ana dilde bir uyarlama yapmıştır. Fakat araştırmacının öz bildirim ifadelerini birleştirerek ele alınması ve ölçeğin yabancılara Türkçe öğretimi için kullanılacak olması bakımından yeniden geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılmıştır.

Ölçeğin Türkçeye uyarlanmasının sadece yabancılara Türkçe öğretiminde değil, kelime öğretimi yapılan diğer derslerde de kullanılması mümkündür. Ölçek bu yönüyle de iyi bir ölçme aracıdır.

Gerek yabancılara Türkçe öğretiminde gerek anadil öğretiminde kelimelerin sadece klasik etkinliklerle ölçülmesi veya özellikle sınavlarda hiç ölçülmemesi gibi durumların olduğunu söylemek mümkündür. Ölçeğin alana yenilik getirmesi yönüyle katkı sağlayacağı aşikardır.

Alan yazına Kelime Bilgisi Ölçeği’ne benzer söz varlığını ölçmeye yarayan ölçeklerin kazandırılması gerektiği önerilebilir.

Ek. 1. Kelime Bilgisi Ölçeği İzin Belgesi

Turkish Studies

EK 2. Kelime Bilgisi Ölçeğinin Uyarlama Çalışması için Alınan Uzman Görüşü Formu

Sayın Uzman,

Bu form kelime bilgisi ölçeği uyarlama sürecinde maddelerin dil eş değeri konusunda sizden görüş almak üzere hazırlanmıştır. Ölçek maddelerinin önce Türkçeye ve yeniden İngilizceye çevrilmiş hali alt alta verilmiş olup sizlerden bu çevirilerin uygunluğu konusunda görüş bildirmeniz beklenmektedir.

Desteginiz için şimdiden teşekkür ederim.

Okt. Ayşe ATEŞ

Doç. Dr. Nesrin Sis

İnönü Üniversitesi TÖMER

Lütfen aşağıdaki her bir madde ilgili görüşünüzü, “Uygun, Uygun değil, Geliştirilmeli” seçeneklerinden bir tanesini işaretleyerek (X) belirtiniz.

I. BÖLÜM

Maddeler	Uygun	Uygun Değil	Geliştirilmeli	Öneriler
1. I don't remember having seen this word before				
1. Bu sözcüğü daha önce gördüğümü hatırlamıyorum.				
2. I have seen this word before, but I don't know what it means				
2. Bu sözcüğü daha önce gördüm ama ne anlama geldiğini bilmiyorum				
3. I have seen this word before I think its meaning is				
(it's synonym or translation)				
3. Bu sözcüğü daha önce gördüm ve sanırım anlamı				
(eş anlam ya da çevirisi)				
4. I know this word. Its meaning is				
(it's synonym or translation)				
4. Bu sözcüğü biliyorum. Anlamı				
(eş anlam ya da çevirisi)				
5. I can use this word in a sentence. (If you do this please do the 4th one as well)				
5. Bu sözcüğü bir cümlede kullanabilirim. (Bu bölümü yaparsanız lütfen IV. bölümü de yapınız.)				

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/ 19 Fall 2016

II. BÖLÜM

Maddeler	Uygun	Uygun Değil	Geliştirilmeli	Öneriler
1. The word is totally unknown. 1. Sözcük hiç bilinmiyor.				
2. The word is known but its meaning is not known. 2. Sözcük biliniyor ancak anlamı bilinmiyor.				
3. A correct synonym or translation is provided. 3. Doğru bir eş anlam ya da çeviri verilir.				
4. The word is used in a sentence with semantical appropriateness 4. Sözcük bir cümlede semantik uygunluk içerisinde kullanılır.				
5. The word is used in a sentence with semantical appropriateness and grammatical correctness. 5. Sözcük bir cümlede semantik uygunluk ve dilbilgisel doğrulukla kullanılır.				

EK 3. Uyarlanmış Kelime Bilgisi Ölçeği

Öz değerlendirme ifadeleri	Puanın anlamları
1. Bu sözcüğü daha önce gördüğümü hatırlamıyorum.	1. Sözcük hiç bilinmiyor.
2. Bu sözcüğü daha önce gördüm ama ne anlama geldiğini bilmiyorum	2. Sözcük biliniyor ancak anlamı bilinmiyor.
3. Bu sözcüğü daha önce gördüm ve sanırım anlamı ..... (eş anlamı ya da çevirisi)	3. Doğru bir eş anlamı ya da çevirisi verilmiştir.
4. Bu sözcüğü biliyorum. Anlamı ..... (eş anlamı ya da çevirisi)	4. Sözcük bir cümlede semantik (anlam bilimsel) olarak uygun bir biçimde kullanılmıştır.
5. Bu sözcüğü bir cümle içinde kullanabilirim. (Bu bölümü yaparsanız lütfen 4. bölümü de yapınız.)	5. Sözcük bir cümlede semantik (anlam bilimsel) olarak uygun ve dilbilgisel açıdan doğru bir şekilde kullanılır.

Turkish Studies

KAYNAKÇA

- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı* (17. bs.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Cohen, J. (1968). Weightedkappa: nominal scale agreement with provision for scale ddisagreement orpartialcredit, *PsychologicalBulletin*, 70 (4) 213- 220.
- Göçer A. (2009). Türkçe Eğitiminde Öğrencilerin Söz Varlığını Geliştirme Etkinlikleri Ve Sözlük Kullanımı. *TurkishStudies International PeriodicalFortheLanguages, Literature andHistory of TurkishorTurkic* Volume 4/4 Summer 2009
- İlter, İ. (2015). Sosyal Bilgilerde Kelime Hazinesinin Geliştirilmesinde Frayer Modelinin Etkisinin İncelenmesi. *İlköğretim Online*, 14(3), 1096-1129, 2015.
- Kanatlı, F (2013).Temel Söz Varlığı Bağlamında Türkçe Ve Almancada En Sık Kullanılan Elli Eylemin Söz-Eylem Kuramı Çerçevesinde Dil-Yapısal Ve Kültürel Açından Karşılaştırılması. *TurkishStudiesInternational PeriodicalFortheLanguages, Literature and History of TurkishorTurkic* Volume 8/8 Summer.
- Landis, J.R.ve Koch G.G. (1977). TheMeasurement of ObserverAgreementforCategorical Data, *Biometrics* 33, 159-174 March 1977
- Özbay, M. ve Melanlıoğlu, D. (2008). Türkçe Eğitiminde Kelime Hazinesinin Önemi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*. Cilt:V, Sayı:I. S.30-45.
- Wesche, M., and Paribakht, T.S. (1996). Enhancingvocabularyacquisitionthroughreading: A hierarchy of text-relatedexercisetypes. *Canadian Modern Language Review*, 52, 155-178.
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve Davranışsal Ölçümlerde Güvenilirlik ve Geçerlilik*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

- Ateş, A. & Sis, N. (2016). “İkinci Dil Olarak Türkçe Öğretimi için Kelime Bilgisi Ölçeği Uyarlaması / Adaptation of Vocabulary Knowledge Scale for Teaching Turkish as a Second Language”, *TURKISH STUDIES -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, ISSN: 1308-2140, Volume 11/19 Fall 2016, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.10104>, p. 95-106.